

Vereniging van Griffiers

Ambtsonderzoek 'Griffier in de gemeente geschetst'; hoofdpunten met reactie bestuur Vereniging van Griffiers

In opdracht van het bestuur van de Vereniging van Griffiers (VvG) deden Tilburg University en de Radboud Universiteit onderzoek naar het ambt van griffier van de gemeenteraad. Het onderzoek is gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in een reeks onderzoeken naar gemeentelijke ambtsdragers. De betrokkenheid van BZK staat expliciet in het licht van de brede discussie over de positie van de gemeenteraad, het functioneren van het lokaal bestuur en het vraagstuk van de werkdruk van raadsleden. Dit vormt voor BZK de relevante context waarin het griffiersambt wordt ingevuld. Afgevaardigden van VvG, BZK en Raadslid.Nu vormden een begeleidingsgroep voor het onderzoek.

Onderzoeksdoelen: beeld van nu en voor straks

In de door BZK toegekende subsidieaanvraag staan de volgende feitelijke doelen van het onderzoek.

1. Beschrijving van het ambt van raadsgriffier anno 2014/2015 (positie, rollen en functioneren).
2. Visie op het griffiersambt richting 2025 (positionering en rollen van de griffier), waarbij het van belang is dat een visie ontwikkeld wordt die breder is dan de rollen die de griffiers thans vervullen.
3. Handreiking raden en griffiers voor ontwikkeling en professionalisering van het griffiersambt.

Het nu gepubliceerde onderzoeksrapport van de Tilburg University en de Radboud Universiteit omvat het eerste doel en doet een voorzet voor het tweede. In het verdere traject (zie hierna) gaat de VvG aan de slag met de doorontwikkeling van het ambt en de belangenbehartiging die bij een stevige positie van de griffier horen. Voor deze splitsing is gekozen om eerst zicht op de huidige en wenselijke werkelijkheid te hebben, om daarmee handen en voeten te geven aan verdere ontwikkeling en professionalisering van het griffiersambt. Het onderzoeksrapport schetst ook enkele maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen, die vragen om verdere ontwikkeling van het griffiersambt en het doet daar ook enkele voorzetten voor.

Onderzoeksresultaten: griffiers zijn geprofileerde allrounders

In hun rapport geven de onderzoekers een uitvoerige beschrijving en verantwoording van de opzet en uitvoering van hun onderzoek. De onderzoekers benaderden alle raadsgriffiers én – via hen - alle gemeentesecretarissen en burgemeesters, alsmede raadsleden die lid zijn van werkgeverscommissies voor griffiers. Van de griffiers deed 61% mee aan het onderzoek. Uit 47% van de gemeenten deden werkgevers-raadsleden mee alsmede 19% van de gemeentesecretarissen en 15% van de burgemeesters.

De onderzoekers stellen vast dat raadsgriffiers in hoge mate allrounders zijn: alle griffiers organiseren, faciliteren, adviseren en vertegenwoordigen (als ambassadeur) het raadswerk. Het onderzoek geeft aan dat er tussen griffiers geen grote verscheidenheid is, zij verrichten over het algemeen dezelfde taken.

Binnen de allround functievervulling herkennen de onderzoekers drie samenhangende pakketten van taken: basistaken, basis-plustaken en strategische taken. Alle griffiers bewegen zich op alle taakvelden, maar in verschillende mate van intensiteit, die vooral samen lijkt te hangen met de beschikbare tijd van de griffier: de grootte van de gemeente en de omvang van de aanstelling bewerkstelligen significante verschillen.

47% van de raadsgriffiers houdt zich primair bezig met de basis van het raadswerk: alle zaken rond gewone raadsbijeenkomsten. Dit geldt met name voor griffiers zonder medewerkers. Bij 29% van de

raadsgriffiers is sprake van substantiële faciliterende en adviserende taken, zoals raadsbijeenkomsten met anderen in de samenleving en raadstrainingen. En 24% van de raadsgriffiers is nog nadrukkelijker doende met kwaliteitsontwikkeling en strategische advisering.

Functievervulling opdracht voor VvG

Voor het VvG-bestuur zijn dit herkenbare accenten. Het feit dat in bijna de helft van de gemeenten de griffier weinig ruimte heeft voor een verdergaande kwaliteits- en omgevingsgerichte functievervulling is een zorgpunt en daarmee een opdracht aan de VvG. Vanzelfsprekend moet een raadsgriffier altijd eerst de basis op orde hebben, en daarop moet hij voortbouwen. Er wordt immers steeds meer van het lokaal bestuur en daarmee van de raad verwacht. In het recente rapport van de Raad voor het openbaar bestuur (Rob: '15,9 – De verbindende rol van het raadslid in een vitale democratie') bijvoorbeeld dicht de Rob griffiers de taak toe om hun raden bij te staan in "geordende reflexie" op de rol en het functioneren van de raad in een veranderende lokale democratie, met een meer verbindende rol in de gemeenschap. Dat leidt ertoe dat de VvG van mening is, dat de strategische invulling van het ambt bij deze tijd past. Een raad die daar niet voor kiest doet zichzelf tekort. Raadsgriffiers en -griffies zullen zich dus moeten blijven ontwikkelen en de VvG zal haar leden hierin bijstaan. De VvG wil met de uitkomsten van dit onderzoek nagaan of het aanbod aan ontwikkelmogelijkheden nog ambitieuzer moet worden, en daar zo nodig en mogelijk extra middelen voor genereren. Met hulp van BZK is er inmiddels een opleidingsfonds in het leven geroepen, waardoor ook griffiers met een beperkt eigen budget zich kunnen blijven ontwikkelen.

Tegelijk moet gewerkt worden, bij gemeenteraden en andere spelers in het veld, zoals Raadslid.Nu, VNG en BZK, aan meer ruimte voor een goede uitoefening van het vak.

Ontwikkelvisie onderzoekers: verbeteren, verbinden en vernieuwen

Voor de verdere professionalisering van het griffiersambt analyseren de Tilburg University en de Radboud Universiteit een drietal ontwikkelpunten.

Allereerst het verbeteren van de organisatorische en faciliterende kant van het ambt. Dit zal gemeenteraden af moeten helpen van teveel vergaderen en teveel papier – een algemeen geuite wens (zoals ook opstijgt uit het belevingsonderzoek van BZK onder raadsleden 'Decentrale volksvertegenwoordiging anno 2015').

Als tweede wordt genoemd de rol van de griffier in het verbinden van raad, regio en maatschappij. Steeds meer beslissingen worden regionaal genomen, steeds meer beslissingen behoeven lokaal draagvlak en draagkracht. De onderzoekers opperen dat griffiers voor de verbinding daartussen een belangrijke intermediair kunnen zijn.

De derde richting voor verdere ontwikkeling is het vernieuwen van de lokale democratie. De onderzoekers wijzen erop dat de griffiersfunctie voortkomt uit een eerdere poging de kwaliteit van de lokale democratie te verbeteren, maar dat de lokale democratie nog steeds - en misschien wel steeds meer - onder druk staat. Zij opperen dat de griffier als niet-politieke functionaris voorop kan lopen om de gemeenteraad te helpen om te gaan met andere, aanvullende vormen van burgerbetrokkenheid en democratie.

Binnen de VvG staan deze ontwikkelpunten op het netvlies, en ze zullen concreet vervolg krijgen in opleidingsactiviteiten. Daarnaast zullen, samen met Raadslid.Nu, raden aangemoedigd worden ambitieuzer te zijn in het vormgeven van hun ondersteuning. De kennissessies voor werkgeverscommissies die nu opstarten zijn hiervoor een geschikte gelegenheid. De minister van BZK heeft ook aangegeven, in zijn actieplan ter ondersteuning van raadsleden, aandacht te vragen voor voldoende raadsbudget.

Rechtspositie

Het onderzoek bevestigt het VvG-bestuur in zijn indruk en standpunt dat er in gemeenteland sprake zou moeten zijn van één algemeen functieprofiel van raadsgriffiers én dat de beroepsgroep voor de uitdaging staat het griffiersambt door te ontwikkelen. De VvG is daarmee aan de slag en verwacht de leden dit jaar nog te kunnen informeren.